

**Рішення разової спеціалізованої вченої ради ДФ 26.133.101
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувачка ступеня доктора філософії Стаднійчук Марія Анатоліївна, 1979 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2013 році Київський університет імені Бориса Грінченка за спеціальністю «Дошкільна освіта», отримавши кваліфікацію «викладач дошкільної педагогіки і психології». Працює з 2025 р. вчителем у ліцеї № 286 м. Києва. Виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Дошкільна освіта» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.101 Київського столичного університету імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ, від 26 грудня 2025 р. №839, у складі:

Голова ради:

ПОНОМАРЕНКО Тетяна Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

КОНДРАТЕЦЬ Інна Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;

НОВОСЕЛЕЦЬКА Ірина Едуардівна, доктор філософії, старший викладач кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти, старший науковий співробітник НДЛ інтернаціоналізації вищої освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Офіційні опоненти:

ГАВРИШ Наталія Василівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти та соціальної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки;

РЕЙПОЛЬСЬКА Ольга Дмитрівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу дошкільної освіти Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України.

На засіданні 18 лютого 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта Стаднійчук Марії Анатоліївни на підставі прилюдного захисту дисертації «Розвиток творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування».

Дисертацію виконано у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ.

Науковий керівник: Половіна Олена Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація Стаднійчук Марії Анатоліївни «Розвиток творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, є завершеною, самостійною роботою, що містить науково обґрунтовані результати, актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення і відповідає п. 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12. 01.2022 року № 44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України від 03.02.2017 за № 155/30023.

Дисертація Стаднійчук Марії Анатоліївни та наукові публікації, в яких висвітлено наукові результати дисертації, виконано на належному науковому рівні з дотриманням академічної доброчесності. Стаднійчук Марія Анатоліївна на високому рівні оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, набула теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Здобувачка вільно володіє матеріалом.

Наукові результати дисертації висвітлено у 9 публікаціях, а саме: 6 (з них – 4 у співавторстві та 2 одноосібні) опубліковані у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 3 (з них – 1 у співавторстві та 2 одноосібні), у яких додатково висвітлено наукові результати дисертації.

1. Стаднійчук, М. А., Половіна, О. А. (2022). Творчі здібності дітей третього року життя: акценти, інструменти. *Інноваційна педагогіка*, 53 (1), 188-191. ISSN 2663- 6085. <https://doi.org/10.32782/2663- 6085/2022/53.1.37>

2. Стаднійчук, М. А., Половіна, О. А. (2023). Природа творчих здібностей дітей третього року життя: філософсько-психологічний аспект. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 34 (1), 132-143. ISSN 2309-9763. <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-34-132-143>

3. Стаднійчук, М. А., Половіна О. А. (2023). Педагогічні умови розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. *Інноваційна педагогіка*, 66, 224-227. ISSN 2663- 6085. <https://doi.org/10.32782/2663- 6085/2023/66.47>

4. Стаднійчук, М. А., Половіна О. А. (2024). Особливості художньо-педагогічного спілкування як засобу розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 41 (1), 46-51. ISSN 2311-2409. <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2024.416>

5. Стаднійчук, М. А. (2024). Діагностування рівнів розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Випуск 81. Том 2, С. 289-293. ISSN 2308-4855. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/81-2-42>

6. Стаднійчук, М. А. (2025). Ефективність упровадження педагогічної технології розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 86. Том 1, С. 201-203. ISSN 2663-6085. <https://doi.org/10.32782/ip/86.1.37>

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

КОНДРАТЕЦЬ Інна Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, пропозиція:

1. Принципових зауважень стосовно основних положень і концепцій, структури дисертації немає. Разом із позитивною оцінкою дисертації звертаємо увагу на один аспект дослідження: відсутність створених кластерів художньо-педагогічних спілкувань з дітьми третього року життя учасниками експерименту, що, безумовно, підсилило б наукову аргументацію об'єкту дослідження. Означена рекомендація не зменшує наукової значущості дослідження й позитивної його оцінки загалом та є дискусійною.

НОВОСЕЛЕЦЬКА Ірина Едуардівна, доктор філософії, старший викладач кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти, старший науковий співробітник НДЛ інтернаціоналізації вищої освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, пропозиція:

1. Разом із загальною позитивною оцінкою дисертації звертаємо увагу на окремі аспекти, які мають дискусійний характер. Зокрема, у дисертації детально представлено перелік навчально-методичних заходів (вебінарів, практичних семінарів, майстер-класів, проведених із педагогами закладів дошкільної освіти в межах реалізації авторської педагогічної технології. Водночас відсутній алгоритм (модель чи план), за яким відбувалася окреслена діяльність із педагогічними працівниками. Це може ускладнювати простеження внутрішньої структурної логіки цих заходів як цілісної методичної системи підготовки педагогів до впровадження запропонованої технології.

ГАВРИШ Наталія Василівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти та соціальної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки, зауваження та пропозиції:

1. У визначенні показників розвитку творчих здібностей дітей раннього віку авторка спирається на такі характеристики як емоційна чутливість, рухова активність, музично-рухова координація, інтерес до матеріалів та імітаційна діяльність. Зазначимо, що вказані прояви більшою мірою відображають сенсорний, емоційний і психомоторний розвиток дитини, які, безперечно, є необхідною основою творчого становлення, проте не повною мірою репрезентують специфіку творчих здібностей як інтегративного особистісного утворення. Водночас зміст дисертаційного дослідження переконливо засвідчує, що авторка фактично працює саме з передумовами творчого розвитку, що є цілком обґрунтованим для раннього віку, однак передбачає можливість термінологічного уточнення.

2. З огляду на специфіку раннього віку в контексті обґрунтування поняття «творчі здібності» доцільним видається ширше визначення поняття «творча активність» як характеристики діяльності дитини та базової якості особистості. Розкриття взаємозв'язку між творчою активністю і творчими здібностями дозволило б посилити вікову та теоретичну вмотивованість авторської позиції.

3. На с. 29 авторка зазначає: «Однозначно, взаємодія генів і середовища – складне питання...». Наведений фрагмент, на нашу думку, опосередковано засвідчує значущість середовищних чинників у розвитку творчих здібностей дитини, що створює підстави для можливого розширення методологічних підходів дослідження за рахунок середовищного підходу. Таке уточнення сприяло б ціліснішому методологічному обґрунтуванню авторської концепції.

4. У роботі виокремлюються дві групи умов: умови реалізації технології та умови розвитку творчих здібностей. Водночас, на нашу думку, потребує більшої чіткості окреслення їх взаємозв'язку, визначення ієрархії та ролі

кожної з груп умов у структурі й змісті авторської технології. Таке уточнення сприяло б підвищенню логічної впорядкованості та прозорості авторської моделі.

РЕЙПОЛЬСЬКА Ольга Дмитрівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу дошкільної освіти Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України, зауваження та пропозиції:

1. У дисертації здійснено ґрунтовний теоретичний аналіз проблеми розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. Водночас доцільним видається подальше розширення порівняльного аналізу вітчизняних і зарубіжних підходів до розвитку творчості дітей раннього віку з метою більш чіткого окреслення місця авторської концепції в сучасному міжнародному науковому дискурсі.

2. Авторкою переконливо обґрунтовано художньо-педагогічне спілкування як ефективний засіб розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. Разом із тим перспективним напрямом подальших досліджень може бути детальніше висвітлення можливостей взаємодії вихователя з батьками щодо підтримки художньо-педагогічного спілкування в сімейному середовищі.

3. У роботі розроблено методичні рекомендації та інструментарій для реалізації художньо-педагогічного спілкування в умовах закладу дошкільної освіти. Водночас методичний потенціал дослідження міг би бути посилений шляхом подання розгорнутих прикладів занять або фрагментів освітньої взаємодії з дітьми третього року життя з докладним описом ролі педагога.

4. У процесі експериментального дослідження використано комплекс адекватних методів діагностики розвитку творчих здібностей дітей раннього віку. Разом із тим доцільним видається більш детальне представлення в основному тексті роботи критеріїв і показників оцінювання творчих проявів дітей із наведенням конкретних діагностичних прикладів.

5. Дисертаційне дослідження переконливо підтверджує ефективність запропонованих педагогічних умов розвитку творчих здібностей дітей

третього року життя. Водночас перспективним напрямом подальших наукових пошуків може бути вивчення можливостей адаптації запропонованої методики до умов різних типів закладів дошкільної освіти та різного соціокультурного контексту.

ПОНОМАРЕНКО Тетяна Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, зауваження та пропозиції:

1. На жаль, у дослідженні поряд із визначенням діяльнісного та емоційного критеріїв розвитку творчих здібностей дітей третього року життя й показників означених критеріїв, відсутній когнітивний критерій розвитку досліджуваних здібностей з його показниками. При тому, що уточнені дисертанткою особливості розвитку психічних пізнавальних процесів дітей третього року життя, зокрема мислення, мовлення, пам'яті, уваги тощо, представлені в дисертаційному дослідженні, зумовлюють необхідність та можливість визначення такого критерію та дослідження рівня розвитку його показників. Показники діяльнісного критерію, рівень розвитку яких вивчався дисертанткою відповідно до другого завдання дослідження, не можуть бути неусвідомленими дітьми, недоречно стверджувати, що діти третього року життя проявляють різні форми активностей неусвідомлено та не можуть певні поняття, уявлення вербально виразити в елементарних судженнях.

2. Як було зазначено вище, дисертаційна робота ґрунтується на чіткій методологічній основі. Її виконано на засадах філософського, психологічного, нейрофізіологічного, діяльнісного, культурологічного, комунікативного, технологічного підходів. Проте вважаю за необхідне зауважити, що доцільним було б додати системний підхід, та коротко довести, що дослідження виконувалось з урахуванням цього підходу. Тоді б не виникало питань дисертантці, на шталт одного із запропонованих: «Для розвитку творчих здібностей дітей третього року життя Ви застосовували такі види художньо-педагогічного спілкування як художньо-продуктивне,

музичне, театральне. Чи прослідковується в дисертаційній роботі певна системність при визначенні Вами змісту, послідовності, гармонійності упровадження матеріалу кластерів в експериментально-педагогічній діяльності? Якщо вона існує – то яка саме?»

3. Заключна дискусійна пропозиція стосується сумнів, які з'явилися останнього часу, щодо формулювання теми дисертаційного дослідження, яку доцільно було б визначити таким чином «Розвиток *начатків (початків або основ)* творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування», що було б більш відповідним саме по відношенню до дітей третього року життя та дещо спростило б визначення та обґрунтування теоретико-методологічних та науково-методичних засад дисертаційної роботи.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.101 присуджує Стаднійчук Марії Анатоліївна ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ ДФ 26.133.101

Тетяна ПОНОМАРЕНКО